

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 "
Negyedévre	1 "

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjaikért kapják.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkeik,
mint az előfizetési pénzek a „Közmuvelo-
des” szerkesztőségének Gyulafehérvára a
várba küldendők.

Felhívás Előfizetésre.

Mi csak a szokáshoz alkalmazkodunk, midőn előfizetésre való felhívást bocsátunk ki, mert noha vannak előfizetőink is, de még sem ők tartják fent lapunkat, aminthogy ez nem is az ők feladatuk, hanem a tulajdonos erd. róm.kath. irod.társulaté. Azonban mint máshol, ugy ezen társulat tagjainál is előfordul, hogy többen a tagsági viszonyt megtartják ugyan, de a vele járó kötelességeket nem igen szeretik teljesíteni és így a társulat nagy mértékben szorul Kegyelmes Mecenásunk bőkezűségére, ugy hogy csakis az Ó évenkénti nemes adományaival tarthatjuk fent magunkat.

A mi lapunk szellemi színvonalát illeti, ámbár mi sem tartjuk azt a legmagasabbnak, de mégis annyit minden kérdés nélkül kimondhatunk főkép előfizetési felhívásban, hogy az emelkedő félben van; mi legalább ugy érezzük.

Főlöszlegesen tartjuk lapunk 12 éves folyama után annak feladatát részletezni; csupán csak annyit mondunk, hogy az erdélyi részekben egyetlen bevallott katolikus lap, a mely nem csak azt akarja, hogy a kath. érdekekkel ne jöjjen ellenmondásba, hanem lehetőleg szolgálni is akarja azokat. Azonkívül az egyházmegye székhelyén jelenvén meg abban a kedvező helyzetben van, hogy minden — az egyházmegyére vonatkozó dolgokat a kormányzatot illetőleg közvetlenül, hamar és hitelesen tudhat meg.

Siessenek tehát minél többen az erd. róm. kath. irod. társulatba tagokul belépni s lapunkat anyagilag és szellemileg pártolni. Azoknak, a kik nem akarnak tagok lenni, előfizetési tért nyitunk.

Lapunk heti lap.

Előfizethetni: Egy évre: 4 frt. Félévre: 2 frt. Egy negyed évre: 1 frittal.

A társulati tagok a lapot tagsági díjaik fejében kapják.

Gyulafehérvártt, 1889, december 28.

A szerkesztőség.

Középiskoláink ügye.

VI.

Befejező közlemény.

Előre jeleztem volt, hogy a 15-ös bizottság utolsó három kérdésével, legalább egyelőre, nem fogok foglalkozni e cikksorozatam körén belül; most a Közművelődés t. olvasóinak szíves figyelmét a marosvásárhelyi gymnasiumnak a Statusgyűlés előtt szellőztetett ügyére kell felhívnom.

Midőn ezzel foglalkozni szándékozom, szükségesnek látom előrebocsátani, hogy e gymnasium jelenleg minő állapotban és körülmények között van. A hat osztályu gymnasium, a főtér egyik szegletén álló két emeletes épületben — melynek felső emelete a status tulajdona, első emelete és földszinti része a helybeli kath. plebánia birtoka, — az egész második és az első emelet felerészében van elhelyezve. Ebben az épületben a 6 osztály tantermein és a rajztermen kívül a gymnasium céljaira jelenleg még 9 szoba van felhasználva, igaz hogy ezek nagyobbára kisebbek, mint az osztálytermek, melyek a szükséghez képest bőven elég tágasak.

Sőt a szertáraknak szűkebb helyre szorításával még a 7 és 8 osztály részére is volna tanterem.

Az első emelet másik elkülönített részében van a leányiskola és egy néhány bérszoba. Minthogy az új leányiskola már az idén felépül, az első emelet e része is át volna vehető a gymnasium céljaira. Tanteremünk a kiegészítés esetére is volna elég vagy legalább könnyen szereshető. Ámde egy bökkenő van, az iskola magas és nagy egy-két emeletes házak közzé van beékelve és egy parányi kicsi udvara van csak. Az épület pedig részint rosz móddal épülvén, részint már a hely szűk volta miatt is — rosz terv szerint, nem csak tűzveszes, hanem roskadozó és iskolának alkalmatlan.

Mi a szükség tehát? Először a gymnasium kiegészítése. A kiegészítés szükségét még a tankertületi főigazgató is élénken kifejezte tavalyi látogatása alkalmával; de emellett szólnak a helyi és kath. érdekek is. A város nagyobb része reformatus és reform. főgymnasium is lévén szükség van a versenyképesség érdekében is intézetünk kiegészítésére; mert a városi és közelvidéki szülők közül nem egy, ki gyermekét a gymnasiumi tanítás folyama alatt nem akarja messze elküldeni, mindjárt a gymnasium megkezdésekor a ref. gymnasiumba adja, hogy a 7. osztályba lépő fiának ne kelljen intézetet változtatni; igaz, hogy most évről-évre fogy a reformatusokhoz járó katolikusok száma. Másodsor szükséges

volna egy új, tágas és nyílt telken, tisztán iskolai célra tervezett épület felállítása. Mindezen szükség-gel szembe, e szükségletek fedezésére, húsz év mulva kap a gymnasium 50.000 frtot a Geese-féle alapból.

Igaz 20 év nagy idő, de talán a Status is képes lesz már az előtt áldozatot hozni ezen intézetére.

Ugron Gábor ajánlt egy módot, egy eszközt ezen gymnasium kiegészítésére, felépítésre, t. i. hogy a Status adja át e gymnasiumot a minorita rendnek, minthogy annak nagy vagyona és alkalmas helye is van gymnasium építésére. Ezt az indítványt az igazgatótanács figyelmébe ajánlotta a gyűlés, noha többen figyelmeztettek, hogy a rendtől ilyen áldozatot várni nem lehet; mások meg úgy vélték a Status pénzügyein és ez iskolán is segíteni, ha a kiegészítéshez szükséges 3—4 tanárt kéri csak a Status a minorita rendtől. Helyesen ítött ezen indítványok fejére Dr. Finály Henrik, midőn felvetette a kérdést, „hogy ha a minoriták vagy valamelyik más szerzetesrend átveszi is a tanítást, azzal lesz-e segítve pénzügyileg a Statuson, mert tapasztalat szerint a szerzetes rendek nagyobb követelésekke lépnek fel, mint az egyházmegyei papok vagy a világi tanárok.“

Mint a kérdéses gymnasium tanári testületének tagja, kötelességemnek tartom ezikkeim beféjezte előtt erre nézve is nyilatkozni: Czélszerű-e a Statusra. autonómiaja tekintetéből vagy akár pénzügyileg a marosvásárhelyi gymnasiumot akár egészen átengedni a minorita rendnek, akár a gymnasium kiegészítése céljából e rendtől 3—4 tanárt kérni? Nyíltan és nyugodtan azt mondhatom: Nem!

Valjon Ugron G. indítványa, a tekintetben hogy az ajánlott rend átvénné-e a gymnasiumot, megbízható értesülésen alapszik-e? Kivel beszélt Ugron erről? A marosvásárhelyi minorita házfőnökkel, ki üzleti dolgok megbeszélésére volt a rendfőnök által kiküldve Udvarhelyre, semmi esetre sem volt megbízása, minthogy nem is lehetett arról nyilatkozni, hogyrendje átvénné-e a marosvásárhelyi gymnasiumot.

Ugron e kérdésére ő csak saját privat véleményét mondhatta el és Ugron, mert azt hitte, hogy rendfőnökkel beszélt, ugy is adta azt elő? De nem is hihető, hogy e rend arra vállalkozzék; hiszen, csak most veszté el egyik gymnasiumát és vették el a másiknak nyilvánossági jogát. Hiu remény tehát e rendtől segélyt várni. Ha pedig a Status kell, hogy továbbra is meghozzon minden áldozatot ezen-

intézet fentartására, kiegészítésére és felépítésére, akkor az átadással mit nyerne? Semmit; sőt veszítene.

Autonomiájának legfontosabb rendelkezési jogait vesztené el; mert le kellene mondani tanárválasztási és a tanárokkal való rendelkezés jogáról. Hiszen a szerzetes tanárok csupán és egyedül szerzetesi előjáróságuknak tartoznak föltétlen engedelmességgel és így velök szemben a Status és Igazgatótanács nem is volna főhatóság; rendi előjáróságuk helyezni őket évről-évre egyhelyről másra. És ez a Status gymnasiumainak egységére is vészes volna. Mert megösmérhetik azok a tanárok, kik egy-két évig maradnak csak egy helyen, gymnasiumaink specialis feladatát, szükségleteit, azokat a helyi körülményeket, melyek egyes iskoláinkban a tanítás és nevelés sikeréhez szükséges tradíciót adják meg?

De sőt azt sem tartom czélszerűnek, hogy gymnasiumunkhoz, az intézet kiegészítése czéljából, csak 3—4 szerzetes tanár alkalmaztassék; mert az előbb említett okokon kívül, a Statusnak épen arra kell törekednie, hogy nem csak egyes, hanem összes intézeteinkben homogen tanerők legyenek. Ez kívánatos a testületi szellem ébren tartására, más felől az egyes és összes testületekben az ellentétek, különböző érdekek megszüntetésére; sőt a Status autonomiájának épen való fentartását és annak minden tekintetben való alkalmazását; gymnasiumaink egységes fejlődését; egyházmegyénk specialis czéljainak és hivatásának egyenlő módon való megvalósítását: mindezt csak a világi pap- és civiltanárok alkalmazásában látom kellőképpen biztosítva. És pedig azért, mert csakis az egyházmegyei világi pap- és civiltanárokkal rendelkezhetik a Status feltétlenül iskolai érdekében; mert továbbá csak ezen tanárokból látom biztosítva azt, hogy feltétlenül a Status érdekeit szolgálják, hogy — miután egy egész életet át hivatvák szolgálni a Status és legtöbbször egész életen át egy intézetben — felismerhessék gymnasiumaink specialis hivatását és azt valóban szívükön hordozzák.

Ezzel befejezem cikksorozatomat. Teszem pedig ezt azzal a hittel, hogy gyenge szavaimmal hangosabban szól maga az ügy önmagáért és ez győzi meg t. Collegáimat annak szükségéről, hogy tanügyünk és iskoláink egyes kérdéseit mi tanárok is meg kell hogy vitassuk és beszéljük.

Azt hiszem a t. Szerkesztő ur szívesen fog nekünk tért nyitni, hogy igaz ügyeinket megbeszéljük;*)

a főhatóságról pedig szintén meg vagyok győződve hogy örömmel veszi, ha mi is hozzászólunk tárgyi-lagos és őszinte fejtegetéseinkkel azon teendőkhöz és eszmékhez, melyek iskoláink érdekében megvalósítandók. Ugy legyen!

Dömötör János.

A szesz-italokkal való visszaélés.

A részegség a test és lélek halála.

Ha valaki azt mondaná, hogy ez az étel halált okoz, bizonyosan senki se merné megenni. Isten mondá, hogy örök halállal halnak meg, valakik tudva és akarva részegségbe esnek. S mégis mind hiába. Ma lelkökkel sem gondolnak némely emberek. De látszik is egész életükön.

A milyen az Isten iránti érzületük és önelkük becsérzke: olyan lelki és testi boldogságuk fölötti öröme.

Ezek szoros oksági összefüggésben állanak egymással.

Mert azt sem lehet elhivatni, hogy népünk rettentő anyagi és erkölcsi alásüllyedségének és ijesztő elszegényedésének egyik fő oka e társadalmi rákfene is, a dözsölő részegség, melyből annyi bűn ered. Noha ez — mint fentebb említők — áll megfordítva is.

De itt nemzeti létünk szempontjából felhozandónak véljük a „Kolozsvár“ eme szavait, melyeket a régáléről szólva ír: „Mi még nem vagyunk ott, hogy a régi magyar elemet új magyar elem váltsa föl; más államokban egészséges véresere által mindig felfrissül a társadalom. Nálunk az erdélyi részeken ma még azon szomorú jelenség van, mint az oly erdőben, hol nagy fák vannak, azok egy részének a hegye száraz, de új sarjövés nincsen: és ez az, a mi aggasztó, ez az, amin segíteni kell; nem a status adósság öl meg bennünket hanem az ölné meg, ha nem lenne vérfriességünk sukkreszcencia. Itt tehát az államnak ápolni kell a létezőt s nem szabad fejlesztét a törzsre tenni.“ (1886. Auguszt.).

A régáléről van szó. A fejsze: a szesz-italokkal való visszaélés, a részegség. Ez van a magyar nemzet életfájának törzsére téve. — Ez rontotta meg, ez veszélyezteté a nemzeti életet, az éltető nedvet. Hogy a nemzeti vér meg van fertőzve, meg van szegényedve, mutatják: a korán elsárguló zörögve lehulló levelek, a leveletlen száraz galyak és hajtások.

S itt kérdehetők, kik tulajdonképen a nemzeti élet fájának első éltető nedvei?

Erre megfelel Pázmány, midőn így szól: „Láttam oly özet, melyet az eb szoptatott és eb erkölcsöket viselt.“

„Igy a részeges, buja, dühös természetű dajkáktól hasonló erkölcsök hajlandóságát szopja az ártatlan gyermek.“

Arany igazságok ezek, melyeket az emberiség élete igazol.

„A gyermekek anyjuktól szopják a jó erkölcsöket, melyek az új édenben megtartásabbak.“ — Ugy van. Hisz ki nem tudja, hogy: „Életünk tökéletes vagy feslett állapotja az anyák nevelésétől árad, mivel első 8 évünket, a leggyengébb és hajlandóbb időnket az ők gondja alatt töltjük és az ezen idő alatt nyert irány és zsinor után futamodik egész életünk.“?

több helyről ígéretet vévén az ügyhöz szándékolt hozzászólásra vonatkozólag, mi nem folytattuk szerkesztői megjegyzéseinket, ne hogy ezek által mások élé váljunk.

*) Erre vonatkozólag már nyilatkoztunk lapunk 46. számában, a hol az első közleményhez szerkesztői megjegyzéseket is tettünk. De időközben

Igen. „A fiak gonoszsága és feslettsége, bizonyosága a szülők latorságának és feslettségének; a vad fától vagy a gyümölcs vadsága. — Alma nem esik messze fájától; a bagolynak nincsenek sólyom fiai.“ — (Nevel. tan.).

A fiak jámborsága és szelid alázatossága, istenfélme és erkölcsössége a szülők dicsősége és öröme, boldogsága és reménye. Így a nemzetek életére nézve.

A mely nemzetnek jóra való, nemesen gondolkodó, a honfiúi és isteni erények útjain haladó ifjúsága van, annak jövője van.

Nekünk pedig a magyar nemzet és fajunk jövője fölötti aggodalmunk soha sem volt jogosultabb, mint erkölesséiben megmérgezett napjainkban. — Nem, hisz a szülők rosz példáján haladó heves véri új nemzedék tultesz nemzójén.

Áldott lelkű őseink vérök árán szerzették e hont. És e drága honnak jövő reménye, alapja és biztosítéka életét és vérért nem e honnak szenteli.

A mai fiatal nemzedék — miut egy jeles író is megjegyzi — korán részegsége, iszákosság, koresmák, bordélyházak látogatására s más állati szenvedélyek üzésére adta magát s vak és vad féktelenséggel rohan a szeszitalok segélyével előkészített öngyilkosság és korai halál telhetlen karjaiba.

Pedig egy nemzetre nézve nem lehet nagyobb veszedelmet képzelni, mintha az alapjában támadtatik meg.

A fa, melyet szű emészt; a virág, melynek tövén férgek rágnának, öncletökön éltetik halálukat.

A történelem a szászországi Stechmán Ádám vincellérről jegyezte föl, hogy midőn 1650-ben a koresmáról, — hol pénzét (talán kártyán) elveszté, — felhevült ittas állapotban hazatért, kis fiát és leánykáját azon késsel ölte meg, melyet ez utóbbi atyjától kenyeret kérve, kenyér szelés végett neki átnyújtott s midőn a zajra hölősen lévő esemetéje fölébredt, ezt egy a falhoz dobta, hogy darabokra szakadt. Ezt látva az édes anyja összerogyik és szörnyet hal. Egy fél óra alatt az egész családot kivégzi. Ő maga pedig hóhér kézbe kerül. Elrettentő szomorú példa.

Oh! és napjainkból is hány ily elrettentő példát hozhatnánk fel, hol néhány percz alatt egész családok estek már az iszákosság rémes áldozatául.

Ime a szülők részegkedésének már e tekintetből is borzasztó, veszélyes és messze kiható volta.

Ugy van. És ezt itt kiválóan hangsúlyoznunk kell. Igen. Hisz az első jelenet, melyet a világ látott, mely a paradicsomban játszódott le, s mely a világ történelem kezdete lön: az első emberpár egybekelése vagyis a családi jelenet vala. Ez pedig további fejlődése minden emberi viszonyoknak. Ugyan- is: a család alapja a társadalomnak, mint a házasság útján bekövetkezett elszaporodás természetes folyamánjának. A család alapja az államnak, mint az elszaporodott emberiség jogintézményének. A család forrása mindennek, a mi szép, nemes és nagy van a világon. Mi következik tehát ebből? Következik, hogy a szülők, — a család elestével, bukkásával kezdődik a társadalom, az állam, a nemzet, a haza bukása, veszedelme s végül kipusztulása és eltűnése a történelem szinpadáról. Első szüleink bukása maga után vont a bűn átka alatt való születés szomorú következményeit a tőlük származott összes emberi nemre nézve.

Igy a családok, a mint jók vagy roszak, boldogsága vagy örök átka lehetnek a társadalom, állam, hon és emberiségnek.

Mikép nevelhetnék gyermekeit a társadalom a hon, a nemzet egészséges tagjaivá, hasznavehető polgáraivá azon szülők, kik már pálinkával elkábitva választják el őket az édes anyja tejtől, s ezt pálinkával iparkodnak helyettesíteni? Hogyan nevelnek azon szülők, kik már 6—8 éves gyermekeiket diéséretekkel halmozzák, hogy jól tudnak inni? kik örvendeznek részegen áncorgó gyermekeik fölött?

„No már látom, hogy ember lesz belőletek“ — mondá nem régiben Nagyváradon az apa kis fiának és leánykájának, midőn a boltból haza térve tudtára adák, hogy ők a bevásárlásra nekik átadott pénzt pálinkán beitták.

De igen hosszúra fűződnek a szomorubbnál szomorubb események fonala, ha a részegség minden jelenségeit, a mint azok naponként a közéletben felfeltűnnek, bővebben részletezni akarnók.

Legyen elég a fentebbiekben a rettentő kórtünemény és emésztő baj veszedelmes voltára figyelmeztetnünk.

Minden valamire való honpolgárnak kötelessége a veszedelmet nemcsak kerülni, de másokat is e ragadós baj és veszedelemtől óvni és védeni.

Isten szabadságra és szabad akarattal felruházva — teremtette az embert. Ő nem vezeti hajfűrtjeimél fogva az embert. Ő önmaga közvetlenül nem kezd reformokhoz. Isten közvetlenül az emberek által működik. Az embereknek maguknak kell tehát a hanyatlásnak indult társadalmat, a veszedelem örvényére jutott nemzedéket újra szűrni, a jövőnek megmenteni, s fenntartani.

Igen és egy jóra való honpolgárnak sem szabad feledni, hogy a mai kor a téveszmék és hamis elvek kodifikációjának, szentesítésének rettentő kora, mely az ingatag és alkalmazkodó jellemet könnyen magával sodorja és a végmegsemmisítés átkos posványába tepeli, melyből nincs többé fel-támadás.

Pechek.

Humoreszk. Irta **Bába P.**

Hamarább kötöttem ismeretséget Bella nagysámmal, mint a Pandektákkal; mert hát nem azért jogász a jogász, hogy még kurisálni se merjen. Igaz, hogy sok fáradságba kerül egy-egy „fogás“, de hát több is veszett Mohácsnál. Hosszú, hosszú séták, míg valahogv találkozhatol, először, hogy köszönj, másodsor, hogy kísérhesd. Egy pár karecsolás, mit bátran megtehetsz, mikor borotválkozol is, csak ragaszsz rá flas-tromot s kösd fel hozzá karodat. Egyszerű műtét ugyan, de sokat nyom a latban. Serenádok, mit könnyen megtehetsz, hisz úgy is apád fizeti.

Keresztül mentem én is ezeken rövid pár hónap alatt, s már irhattam az ábrándos verseket, miket csak kéz alatt adhattam át Bellukámnak. Oh, milyen aranyos, nefelejcsze-

mű kis lányka is volt; most is sajnálom, ha rá gondolok; de hát a jogász sem tehet arról, ha pechje van.

Jogászbálba készültünk; a kis Bella már rég nekem ígérte az első négyest; büszke is voltam rá; nem eserlém volna, nem tudom, kivel sem.

Az idő közelgett; a jogászból sikkes szokott lenni; oda frakk kell. Mentem is szegődtém egyet nadrággal, mellényvel együtt.

Pezsgett a vér ereimben, midőn a várva várt napra felviradtam; rögtön a szabóhoz küldöttem, hogy hozzák el a frakkomat; nagy bosszúságomra azonban azt izente, hogy csak délutánra lesz készen. Ebéde nem tudtam, az izgatottság elfogott erősen. Bella lebegett előttem, angyali arczájával úgy mosolygott, mintha épen a négyest járnók. Hát mikor a csárdást ropogtatjuk, gondolám, s nagyot ugrottam örömemben, egészen a tükörig s kezdtem rezgetetni lsten igazában a csárdást, úgy, hogy megizzadtam belé. Meg voltam teljesen elégedve enmagammal.

Az óra négyre járt; a szabó még nem jött; kezdtem hűledezni. A hajamat sem vágattam még le, mi lesz ma? Ki néztem, benéztem, niues szabó, nincs frakk. Utánna küldöttem egy, egy fél óra múlva, volt a felelet.

Eltelt a félóra, nincs frakk.

Kimentem, hideg volt, csak úgy kapaszkodott lábam a lakkezipőben; újból utánna küldöttem, most a követ sem jött vissza; elmentem, volna hajvágatni, s ha akkor találja elküldenem s nem lesznek honn, csak ismét fukses.

Addig jártam ki s be, míg egy erős légroham becsapott a koronás föbe, egy detronizált fogamba. Rettenetesen kezdett fájni. Borzasztó állapot volt. Csak a statisztikára gondoltam Bella, négyes, nyolcz óra, hajvágás, frakk, fogfájás, s borsódzott a hátam. Egyszerre imibukkás hajnalpirja kezdett ablakomon bederegeneni. Nem volt mit tennem minden erőm a várásban összepontosult.

Hét óra mult, nyolczkor kezdődik s a szabó nincs. . . Ekkor halk kopogtatást hallok az ajtómon; rögtön felugrottam s hát a szabó jön. No csakhogy itt volt Egy negyed óra alatt kész volt az öltözés; s most a borbélyhoz; dupla fizetés, ismerik a firmát, hamar készen leszünk. Utközben a fogam dühösebbül kezdett fájni s a nyolcz óra kínosan nyomta lelkemet.

Kihuzatom a fogamat, gondolám, s ezzel a gondolattal beléptem a borbélyhoz.

Nem tudtam most, mit szóljak, foghuzás, hajvágás, borotválás, vagy mindahárom egyszerre?

Hajat vágni! nyugtem világfájdalmas hangon.

Mikor félig megnyirtak volna, iszonyat nyilalik egyet a fogam, megrándítom a fejemet egy kissé s ugyanekkor egy meglehetősen csipéstud éreztem a fülemben; a borbély elvágott; felugrottam, a vér biztosan a frakkomra folyik, ordítam; a megrémült segéd rögtön taplót tett rá, mintha ló lettem volna.

Huzza ki a fogam, mondám; ő rábámult, mintha nem lennének mind honn nálam.

Huzza vagy nem? Kérdém bosszusan. A feleletet a foghuzó vasra bizta. Künn volt az átkozott, de fájta a helye, ömlött a vér. Taplót rá, habartam véres nyelvvel. Meg volt. Az órára pillantottam; háromnegyed nyolcz volt.

Borzasztó! A hajamat gyorsan! Kiáltám. Neki fogtak

újból, tán még ketten is. Nem mertem a fejemet most mozgatni, pedig fájta a fogam helye esunyáliter; hanem csak a nagylábujjam biztettem. Azonban ezt sem volt tanácsos, mert könnyen kidughatta volna az orrát a lakkezipőből, hogy megnezzé, milyen a klíma künn, hány fokos a levegő, mert benn nem valami barátságos volt.

Az idő mult, a hajam is fogyott, de lassan; a hátamon mindinkább kezdett zónázni a hideg verejték. Megtörtént a kopasztás is, ámbár nem valami dandy módra; csak a szakáll volt még hátra. Aliggyöztem várni, míg kent-fent a szakember. Lehuzta a balarezmórló, a jobban is megkezdte, de rettenetesen fájt; lassuságra intettem, s mégis szidtam, hogy olyan késő. Hiában, ha az ember nyolcz órakor négyest akar járni, nem ért tréfát.

Kiálttam valahogy a martyrság trilogiáját. Fizetni akartam, de nem volt miből. Otthon feledtem a másik kabátomban. A borbély fanyar arcot vágott, mi még fanyarabb lett, mikor átnyujtott névjegyemből megtudta, hogy jogász vagyok. Nem esoda, a jogászokat senki sem tartja börtöncserekeknek.

Most már nem volt időm teketóriázni; otthagytam a kihuzott fogammal a borbélyt, rohantam egyenesen a redoutba. Utközben csak egyszer esett ki lábamból a cipő; nem hagytam ott, felvettem, neki döltem egy ház oldalának s igyekeztem a régi viszonyt helyre állítani a cipőm és a lábam között.

Mikor épen készen lettem volna s behunyt szemekkel gondoltam arra, hátha már elkéstem, épen akkor robogott el az orrom előtt a Bellukáék zárt kocsija; repítette őket a bálra.

Ez egy kissé megnyugtató, az az, hogy megszalasztott; neki iramodtam, mint egy újdonsült kengyelűtő s meg sem álltam a bejáratig.

Itt rögtön kérdezősködtem egyik társamtól, hogy rég megérkeztek-e — ők? Épen most váltják a jegyet — felelé.

Ez új lelkesedést öntött belém; haldokló örömet újból összededtem s meglehetősen iramban indultam neki a feljáratnak. Még épen két lépeső volt hátra. Természetesen csak Bellán járt az eszem; épen most léptek be az ajtón; egy hatalmas lépést akarok tenni én is, két lépesőt egy csapással, gondolám. Hanem hát nem sikerült, a helyett jól térdre estem. Felugrottam gyorsan, de már mint térdszalagos lovag; a nadrág ketté hasadt a terdemem.

Borzasztó volt! Mint Vörösmarty élőszobra álltam ott. De hát mit tehettem, ezzel nem forrott össze a nadrág.

Más nem volt hátra, mint haza menni s nadrágot váltani. Géza barátomnak eléadtam dramaice a világhelyzetet, s megkértem, hogy kissé késsenek a négyessel, s Bellának sugja meg, hogy mi történt, de aztis, hogy rögtön ott leszek.

Ismet vágatni kezdettem, de baza. A tapló is megvéresedett szájamban; de ez most kismiska volt a nadrághoz képest.

Haza értem; egy kemény lökéssel akartam kinyitni az ajtót, de biz' a nem engedett. Nem tudom miféle fizikai törvény alapján, de olyan barátságos üdvözlés fejlődött ki az ajtó és fejem között, hogy a cszylinderem egész a földig hajolt az ajtó magas tekintélye előtt.

Bezárta az öreg takaritoné, gondolám; így szokott tenni mindig, mikor tudja, hogy többesket maradok el. Hozzá indultam, hogy a kulesot kérjem el. Hát az ajtó itt is olyan

reverenciát követel. Nem volt honn az anyóka, kit én azért százsor is megüttem az Istennylával, hanem azért anyyi baja sem lett, mint az én nadrágomnak. Mit tegyek most? Hogy vegyem ki a kulesot? Nem volt más hátra, mint beütni az ablakot, s leakasztani a szegről.

Megtettem egy Othello elszántásával. De borzasztó volt! A macska álmából felriadva, az általam ejtett résen eszevesztetten ugrott ki, s egyenesen nyakamba borult: igaz, hogy csak egyik lábával ölelgette nyakamat, vizsgálta, hogy milyen vastag a bőröm: de jobb lett volna, ha mind a négygyel oda kapaszkodik a helyett, hogy a szegény frakkomon követett el olyan udvariatlanságot. Belecsipeszkedett s a hol össze nem hammvazta, sározta, jókat hasított rajta.

Ez már sok volt: tán Bella sem ért ennyit . . . Kinyitottam végre az ajtót s a bukkott nagyság érzetével rejtettem fájó arcomat, nyakamat a párnák közé.

Elkéstem a bárlól, tudtam, mi vár reám.

Másnap hozzám levelem jött. A Bellát bontottam fel először, csak hozzá irt verseimet küldöttem vissza. . .

A másodikban a szabó 100 ftos számlája diszelgett: a harmadikban pedig a cigány kérés nagy szerényen a serenádok árát: a negyedikben pedig az „öreg” adja tudtul, hogy ebben a hónapban többet egy krajcárt sem küld.

Ez már sok volt: ez még a jogászt is megtöri. Borult lélekkel kezdtem elmélkedni, hogy minek is van — pech. . . ?

Kisebb közlemények.

— **Vidéki levél.** Nagy-Ernyének róm. kath. plebániáján Isten kegyelme rövid időn sok nevezetes esemény fejlődését engedte meg, melyek a hitélet fölvirágoztatását eszközlik. Egyelőre itt csak röviden jelzem, hogy ez öt felekezeti közösségben a 600 kath. hívő közt szept 14—15-én ünnepélyesen megalakult az „Előőrözsafüzértársulat”. Ma 150 tagja van csak a máterben! A társulatban vannak előkelő férfiak s nők is, kik apostoli munkát visznek végre buzgósgáuk által. Havonta az első vasárnap sorsoláskor rendszeren mind győznek és áldoznak. A buzgósgág oly szép és megható, hogy a lelkipásztori aggodalmak s társaságának az nemcsak vígasztaló eredménye, de jutalma is. Aldom érte a jó Istent, kinek áldása legyen buzgó előecimen, mert ők törték meg itt, e 12 heves protestans község közé ékelt kath. missio plebánián az utat, melyen nekem haladnom kell.

Nov. 2-án, halottak napján az új temetőt szenteltük föl. Megelőző este, a régi temetőben* gyönyörű s valláskülönbség nélküli általános világitás mellett sz. beszédet tartottam a föltámadásról, mely az igazakra örvendetes, de a hitetlenekre s megátalkodottakra nézve kárhozasatos lesz. A meghatottság általános volt. Az öríási számú hallgatók zokogásba törtek, mi engem is mélyen meghatott.

Ez az Isten hűlönös kegyelme, mit a Szent Szűz buzgó tisztelete által ad mindazoknak, kik szívöket az igazság elől be nem zárják.

Halottak napján a templomban tartott szolozsmák és sz. mise után ünnepélyesen kivonultunk az új temetőbe, melynek közepébe remek nagy kereszt állítottat. A processio oly impozans volt. — más községbeliek is, nem katolikusok jöttek — hogy hasonlóra a legöregebbek sem emlékeztek. A gr. kath. templom előtt megállottunk: itt hozzánk esatlakozott ft. Lodosianu Aurél gr. kath. plebánus ur concelebrának. A temetőbe érvén a gr. kath. plebános és tisztelenes Imre sz. F. r. növ. pap segédlete mellett fölszenteltém az új temetőt, melyben sorban fognak nyugodni a szent.

kereszt üdvös árnya alatt. Szentelés után megmagyaráztam a temetőszentelési szertartást.

Ezek előzményei voltak az újabb eseményeknek, melyekben csakis az isteni kegyelem csodás működése ismerhető fel.

A nagyernyei temetőben a szent kereszt ragyog remek festésű feszülettel rajta. Ez sokak szemében botrány, de mi azon meg nem ütköztünk, mert tudjuk, hogy a sz. kereszt gyűlölők a sötéttség szemlencének homály alatt vannak.

Ezek megtéréseért buzgón imádkozik naponta az É. r. f. t. 150 tagja, s ez imának volt s lesz is hatása! Videte exempla!

Nov. 19-én Domokos Mártont, dec. 8-ikán szeplőtlen fogantatás ünnepén: Sükösd Annát Kálvin eretnekségéből s ennek derék férjét Kóré Józsefet — a törvény által engedélyezett gyermekeivel, valamint Török Zsuzsánnát az unitárius eretnekségből, az utóbbiakat a sz. keresztiségnek ünnepélyes feladása után Jézus üdvözítő egyházába fölvettem, honnan egykor őseiket erőszakkal elcsábították.

A templom jókor, reggeltől telve volt: sokan járultak az ur asztalához a szeplőtelen Szűz tiszteletére. A meghatottság nagy volt. A protestans testvérek közül sokan jöttek a conversiót nézni (aztán még a tiszteletesnek hirt vinni, nem szóltam-e valamit a kálvinista vallásról, hogy legyen jövő vasárnap themája!) Tetszett is nekik, mert nagyon figyelmesek voltak. Bár az ur az ülözö Saulnak adott kegyelemből nekik is adna valamit, hogy sz. Pálként térnének vissza. És ezen óhajunk teljesül is már, hála a jó Istennek. A jelenlézőek napi renden vannak a mater s filiaiban. A tiszteletesek ezt gátolni akarván, egyebet nem tehetnek, mint csekélységet: képmutatónak, kenyérimádónak, ámitó jézusitának, hamis profétának gunyolnak magános és nyilvános helyeken. Ez az ők fogásuk, ez tudományuk, egyebet nem is tudnak szegények! Nem akarok én itt most erről hosszasan beszégni, mert későbbre tartom nyelvetem, aztán a P.-Lepsényi Hitvédelmi lapjában a januári füzet bőven fogja mondani, mit innen kihagytam.

Az igazat magaslatookról hirdetjük, ez sz. kötelesség.

Nálunk is van szó, mivel szözzünk s Pázmány szerint azt nem is szabad romlani hagyni, szözzük a nyers húst, az elvadt szívet az igazság, a esalhatatlan történelem savával.

Jézus sz. hiteért mindenre készen állók, eltürve gyalazatot, gúnyt, rágalmat: töle senki sem választhat el; érte édes a szenvedés, mert a tanítvány nem lehet nagyobb mes terénél!

A fejlődő eseményekről, melyek most bugyognak a tiszteletesek (s még a tiszteletesnéknek is) fazakában időrolidőre részletes tudósítást küldök egyházmegyénk e lapjába, hadd lássa a világ s utókor, hogy Jézus egyházába az embereket nem érdek, hanem belső vonzalom, meggyözöds vezet vissza!

Erosen hiszem, hogy részünkről az üdvös mozzalom a bünösök menedékének, a legszentebb Szűznek hatalmas közbenjárására indult meg. Igen, mert ő az eretnekségek szétoszlatoja. Hol az ő tisztelete buzgón gyakoroltatik, ott az igaz hit s erkölcsök virágai is teremnek; onnan pusztul a tévely szelleme. Azért mondja oly szépen az Immac. Com. officiuma:

Praeclara custos virginum
Intacta mater Numinis
Coelestis aulae janua,
Spes nostra, coeli gaudium
Turris draconi impervia!
Tere nos a fraudibus . . .
Erroris umbras discute
Syrtes dolosas amove,
Fluctus tot inter, devius
Tutum reclude semitam.

Félnek is az eretnekek a szent Szűz tiszteletétől. A hol ez meg van, vagy megindul, már szörják tajtékozó szájuk fertelmes rágalmait. Mindent elkövetnek, hogy a népet Má-

* Itt a régi s új temető vegyes vagyis közös, de mi kath. praecedunk, az ösök mi voltunk itt is!

riától elvonják, mert bár öntudatlanul, de mégis érzik, hogy onnan, Tőle van a mi nagy erőnk. Szász Dokos superintendens ur, mikor a csikszeredai kálmista imola fölszentelésére (?) 1887 okt. 8-án berándult szomorúan beszélt el övéinek, hogy míg az a csiksomlyói Mária bucsuja meg lesz — hát nem sokat remélhetnek! (Ah! értjük kegyes proféta!) No, bizony ne is! A Mária cultus, mely egyidejű a kereszténységgel (Luk I. f.) állani fog, míg a kereszténység, már t. i. a nem reformált kereszténység. — állani fog, világ végeig s így mindig félelmes lesz az eretnek hódítók előtt.

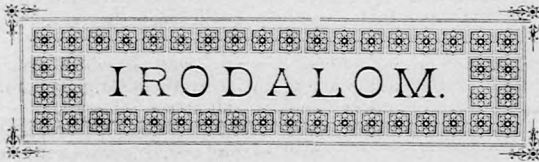
Vajha egyszer vége szakadna a sok s régi visszavonásnak s azok — a szív s lélek vonzalma, meggyőződése ellen öröklődő atyafiak komolyan ráadnák magokat a hamisítatlan történelem s a 4 első századi atyák (kikre nem sokat gondolnak) iratainak tanulmányozására, akkor bizony, hogy mielőbb vége szakadna a 300 éves durva ellenségeskedésnek s nem prédikálnák a tiszteletese, nagy butaságot árulva el, hogy a Mária tisztelet képmádás és a pápista papok ámitó jezsuiták!

Mi Istenre bizzuk a felekezetek ügyét, mert Serráf Sz. Ferencz szerint: „Ő azért engedte meg az emberek közt e konkoly hintést, hogy a varjaknak is jusson eleddel s hogy kitűnjék minden században az emberi kevély elme gyávasága, valamint a közziklára épített egyház rendületlensége.”

Sancta Maria, quae sola deus haereses ora pro errantibus et praedicantibus eis veritatem!

Nagy-Ernye, 1889 decz. 9-én.

Bourdeaux F. Olivér,
lat. szert. r. kath. plébános.

A következő lapok és folyóiratokkal állandó esereviszonyban voltunk:

a) Lapok.

— „**Magyar Állam**“ Egyetemes politikai napilap. Szerkeszti Komócsy Lajos. Kiadja Lonkay Antal örökösei Budapesten. Ara egész évre 20 ft, félévére 10 ft, negyedévre 5 ft. — A... A-nak hogy az ismert kifejezéssel éljünk — nem csak egyetlen egy papnál, de még újságolvasó kath. világnál sem szabadna hiányzani.

— „**Religio**“ Kath. egyházi s irodalmi folyóirat. Szerkeszti s kiadja Dr. Breznay Béla Budapesten. Megjelenik hetenkint kétszer. Ara egy évre 10 ft, félévére 5 ft. Magas szempontokból tárgyalja a kath. ügyeket.

— „**Egyházi Közlöny**“ Szerkeszti Dedek Crescens Lajos. Budapesten. Megjelenik havonként kétszer. Ara egy évre 2 ft. — Gyakorlati irányban mozog; nagyon tájékozott, magas felfogással szól a főbb napi kérdésekhez és bátran bírál mindenféle a hol kifogásolni valót lát.

— „**Népiskolai tanügy**“ Kath. népnevelés-tanítási hetilap. Szerkeszti Katinszky Gyula Egerben. Melléklapja a „Cecília“. Ara a kettőnek egy évre 6 ft; külön a főlapé: 5 ft, a Cecilié 1 ft 50 kr. — Mint kath. tanügyi lapnak oly nagy tekintélye van, hogy egyetlen kath. tanügyi férfi sem nélkülözheti. Melléklapja pedig nemcsak a kántoroknak ajánlható, de az elméleti részekből mindenki sokat tanulhat a zene minden oldalú ismeretét illetőleg.

— „**Népnevelő**“ Kath. Nevelés-oktatásügyi lap. Szerkeszti Dr. Komlóssy Ferencz Budapesten. Ezután hetenkint fog megjelenni. Ara egy évre 4 ft.

— „**Egri gyházmegyei Közlöny**“ Szerkeszti Dr. Böhm János Egerben. Ara egy évre 2 ft. Nemcsak helyi érdekű dolgokat tárgyal, de általánosokat is igen becses feldolgozásban bocsát a tudomány rendelkezésére.

— „**Irodalmi Szemle**“ Szerkeszti Luga László Egerben. Megjelenik havonként egyszer. Ara egy évre 1 ft. Egyetlen tisztán kritikai lap az egyházi-irodalom terén; feladatát nagy készütséggel és kelendő elfogultatlansággal szolgálja.

— „**Nepülés**“ Politikai és vegyestartalmu lap. Szerkeszti Luga László Egerben. Megjelenik minden csütörtökön. Ara egy évre 2 ft, félévére 1 ft. Ez a lap oly kedves újsága a magyar — ugynevezett parasztagdának, hogy alig várja megérkezését; először egész nagy csoportokban olvassák fel, aztán pedig az értelmesebbek meg a munkához a mezőre is magukkal viszik; a ki ismeri ennek a ked-

ves kis lapnak az irányát és szellemét, az elgondolhatja, hogy minő áldásosan hat az ő közönségében. Nálunk Erdélyben is ismeretes ugyan, de úgy kellene, hogy ne csak minden faluban olvassák, hanem minden értelmesebb gazdánál meglegyen. — em csak egy, de minden napilapot képes pótolni azoknál, a kik nem a lap olvasást tartják legfőbb foglalkozásuknak.

— „**Gyulafehérvár**“ Politikai, társadalmi és szépirodalmi hetilap. Szerkeszti Avéd Jákó Győfivart. Ara egy évre 4 ft.

— „**Veszpremi Közlöny**“ Kath. hetilap. Szerkeszti Lévy Imre. Ara egy évre 4 ft. Nagyon jól szerkesztett tartalmú vidéki újság.

— „**Marosvidék**“ Vegyestartalmu heti közlöny. Szerkeszti Kerekes Samu Maros-Vásárhelyt. Ara egy évre 6 ft.

— „**Magyar Tanító képző**“ Nevelés-oktatásügyi közlöny. Szerkeszti Hetey Gábor Déván. Ara egy évre 3 ft. Az allami szempontokat szolgálja, de tartalmú és nagyon jól van szerkesztve.

— „**Magyar háziasszony**“ Háztartási gazdasági és szépirodalmi hetilap. Szerkeszti Andrea Budapesten. Ara egy évre 6 ft.

— „**Protestáns Közlöny**“ Az erdélyi egyházkerület hivatalos közlönye. Szerkeszti Szász Gero Kolozsvárt. Megjelenik hetenkint egyszer. Ara egy évre 6 ft.

— „**Unitárius Közlöny**“ Szerkeszti Nagy Lajos és Poros György. Megjelenik havonként egyszer Kolozsvárt. Ara egy évre 1 ft 20 kr.

— „**Magyar Szemle**“ Egyetemes társadalmi és irodalmi folyóirat. Szerkeszti Rudnyanszky Gyula. Kiadja Kaczinzsky Lajos Budapesten. Megjelenik minden héten. Ara egy évre 6 ft. Bele olvadt az „Összetartás“ is. Nem mondhatni, hogy a kath. szépirodalom szolgálja oly értelemben, mint ahogy némelyek a kath. szép irodalom kifejezést megszorítva vették; de mégis katolikus azon értelemben, hogy semmit sem hoz, a mi a kath. szellemmel ellenkezik. Egész forradalmat indított meg a kath. szépirodalom terén, a minnek jó következményei már is nagyban mutatkoznak.

b.) Folyóiratok.

— „**Katholikus Szemle**“ Szerkeszti Dr. Ksfaludy Á. Béla Egyetemes tartalmú tudományos ka. h. folyóirat, a mely a Szent-István-Társulat elnökségének felülete alatt és költségén adatik ki. Megjelenik évenként ötször. Míg így önmagában az egész évfolyamnak az ára 5 ft, addig a Szent-István-Társulat tagjai a 3 ft 15 kr. tagsági díj mellett az évi rendes illetmény egy része gyándant kapják.

— „**A Hitterjesztés lapjai**“ Képes havi közlöny. Szerkeszti Nogely István Nagy-Váradon. Ara egy évre 3 ft. „Képes Misió könyvtár“ a kath. nép számára. Szerkeszti Nogely István Nagy-Váradon. Oly becses munka ez mindakettő, hogy igazán megérdemelné a nagyobb felkarolást, általánosabb elterjedést.

— „**Havi Közlöny**“ az elméleti és gyakorlati lelkipásztorság köréből. Szerkeszti: Tokody Odón és Patznér István Új-Pécsen. Ara egy évre 4 ft. — Újszólváa nélkülözhetetlen lelkipásztornak.

— „**Magyar Sion**“ egyházi-irodalmi folyóirat. Szerkeszti Dr. Prohászka Ottokár és Dr. Walter Gyula Esztergomban. Megjelenik havonként egyszer. Ara egy évre 6 ft. Minden irányu egyházi tudományosság jellemzi.

— „**Bölcséleti Folyóirat**“ Szerkeszti Dr. Kiss János Budapesten. Megjelenik negyedévenként. Ara egy évre 5 ft. Aquinói szt. Tamás szellemében művel a filozófiát. Mellette most megindítja ugyan Dr. Kiss a Hitudományi Folyóiratot.

— „**Armenia**“ magyar-örmeny havi szemle. Szerkeszti Szongott Kristóf. Szamosújvárt. Ara egész évre 4 ft. Különösen az örmenyek történelmére vonatkozólag gyűjt össze sok adatot.

— „**Jézus szentséges szívének hírnöke**“ — és „**Szűz Mária virágos kertje**“ Szerkeszti mind a kettőt Tóth Miki Kálcsán. Ara egynek-egynek egy évre 1—1 ft. Mennyi sok drága anyag van összegyűjtve és feldolgozva mind a kettőben a vallási tisztelet ezen két nemére vonatkozólag!

— „**Kalauz**“ a népiskolai nevelő-oktatásterén. Szerkeszti Regéczy József Nagy Szombathán. Ara egy évre 4 ft.

— „**Egyetemes közoktatásügyi szemle**“ Szerkeszti Dr. Jancsó Benedek. Budapesten. Megjelenik havonként kétszer. Ara egy évre 4 ft.

— „**Borromaeus**“ kath. hitszónoklati havi folyóirat. Szerkeszti Horváth Lajos győr-újvári plébános. Ara egész évre 4 ft.

— „**Jó pasztor**“ Egyházszónoklati folyóirat. Szerkeszti Hajósy Gy. Krizánt Budapesten. Megjelenik havonként egyszer. Ara egy évre 4 ft.

— „**I-ten Igeje**“ szent beszédekben. Szerkeszti Jagicza Lajos ravazdi lelkész. Megjelenik havonként egyszer. Ara egy évre 2 ft.

— „**MEGHÍVÓ**“ Az erd. r. k. irod. társulat választmányára f. h. 30-án d. u. 4 órakor a papnővelde épület egyik tanteremében gyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak. Az elnökség.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— „**MEGHÍVÓ**“ Az erd. r. k. irod. társulat választmányára f. h. 30-án d. u. 4 órakor a papnővelde épület egyik tanteremében gyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak. Az elnökség.

— **Kinevezés.** Kegyelmes Püspök urunk Benkő Pál kilyénfalvi plebánost tisztelbéli alesperesnek, Fejérmányó sepsi-szentgyörgyi plebánost pedig esperest — kerületi jegyzőnek nevezte ki. — Valóban nagy örömet csinált Ó Nmltsága ezen kinevezéseivel nem csak a kitüntetetteknek, de másoknak is széles körben. A veres övet mindenki szereti, de Benkő bányától senki sem irigyl; illeni is fog ahhoz a gyönyörű fehér hajhoz. Eltette az Isten addig, hogy egy csomót szaggathasson el. — Nekem mind a két kitüntetett férfit kedves plebánusom volt és azért itt őszinte örömmel gratulálok. Szerk.

— **Nagyelkü Alapítvány.** András István apfakanonok ur Ó Nagysága 3000 frt alapítványt tett szegény papnövendékek évenkénti segélyezésére.

— **Hitélet.** A karácsonyi szentünnep alkalmából mind az éjjeli misét, mind a nappali ünnep elsőnapján Püspök ur Ó Nagyméltósága végezte a szokott segédlet mellett. Minden alkalommal a papnövendékek énekeltek felújítva a nappali mise offertoriuma alatt a szöveg és dallamra kedves menetü Tibimicare Jesulet. Első nap Benedek József káplán mondott gazdag tartalmú beszédet arról, hogy milyen a viág Krisztus nélkül. — Második nap az ünnepies misét Dr. Barts Ferenc nagyprépost ur Ó Nsga mondotta, az ünnepi szent beszédet pedig németül Steinitzer Ede papneveldei lelkiügazgató tartotta igen szépen és lelkesen szólva az Isten. önmagunk és embertársainkkal való hármás békéről.

— **Papszentelés.** Püspök Ur Ó Nagyméltósága f. h. 26-án saját kápolnájában áldozó papokká szentelte: Dr. Vass Albert erdélyegyházmegei papjelöltet, továbbá Kóródy Berárd, Lőrincz Odorok és Sántha Angel szent-ferezcsendű növendékeket. Délben Ó Nmltsága az új papok tisztelésére ebédet adott, hová meghívta a káptalant és a keblbi papságot is. Ebéd alatt az új papok haláját Ó Nmltsága iránt Dr. Barts Ferenc nagyprépost ur Ó Nagysága tolmácsolta.

— **Az erdélyi Püspök Karácsonyfája.** Azon az estén, a melyet egész esztendőben egyedül neveznek szerencsés és estének, mert ekkor lelkében mindenki boldog, a külső szükségleteket pedig a ker. szeretet iparkodik legalább pillanatnyira eltakarni. Kegyelmes Püspök Urunk is évenként gyakorolt jótéteményeinek egy igen szép alakját ismételte. Szegények mindig lesznek veletek, de egy ilyen kis helyen, mint a püspöki székhely mégis igen sokan gyűltek össze. De Püspök Ur Ó Nmltsága megtalálta a módját, hogy ezen szegényeknek is örömdetet legyen a karácsonyuk; számukra mint minden esztendőben, ugy ez idén is karácsonyfát állított: nem ugyan az összes szegényeknek, hanem csak az iskolás leánykáknak: mert a többi szegényeknek az ugynevezett kéregetők nagy számával együtt másként jött a segítség.

A püspöki nagyebédlöben négy karácsonyfát állott, egy nagy, egy kisebb és két kiesiny. A kiesinyek — a külső havas természetet is feltüntetve csak egyszerű — ámbar igen kedves ékességek voltak, körülöttük egy csomó ezifraság, esese-beese, de hasznos drágaságok is. Ezeket a kis Jézuska olyan szegényeknek hozta, mint Ó Nagyméltósága. Mari kisasszony, Schenk jószágigazgató ur, az oldalkanonok ur és a többi udvari papok: mert a kis Jézuska nagyon jó, minden szegényt meglátogat; így jutott el a fővárostól kezdve a legkülönbözőbb helyekről a rokoni és ismerős körökből az erdélyi Püspökhöz is hozva igen kedves emlékeket az ideai karácsonyra, a miket Mari kisasszony a legnagyobb lelki örömmel volt kegyes bemutatni.

A kisebb karácsonyfá alatt élelemmemük voltak felkalmazva, míg a közepen álló egész a terem tetejéig erő nagy fa közé részint már kész ruhák, részint igen értékes kelmék voltak összehordva.

A mikor már minden elő volt készítve, megnyílt az ajtó és betódult az adományok után várakozók kíváncsi

tömege s illendően elhelyezkedett. Püspök Ur Ó Nmltsága körüljárva őket és szemlét tartva fölöttük beszédbe ereszkedett velök, kérdéseket intézett hozzájuk, hogy tudják-e a mostani ünnepnek vallási jelentését, majd a főbb imádságokból kérdezte ki őket s elnékelte velök, egy karácsonyi éneket: azután egyenkint névleg előszólította őket, a kik mindenikének Mari kisasszony Ó Nagysága kész ruhát, azonkívül több rend téli ruhára is kitelő kelmét, kalácsot és gyümölcsöt adott annyit, hogy némelyik alig bírta el. Voltak a jelentkezők között nagy számmal olyanok is, a kik előre nem voltak bejelentve, a kik iskolába sem járnak s a kik tudatlanságukat eléggé kimutatták azzal, hogy Ó Excellentiáját per „Nagyságos Ur” titulázták, de üres kézzel senki sem távozott, még magam sem, én is igen kedves ajándékkal lepettem meg.

A mikor már mindenki ki volt elégtve Ó Excellentiájának és Mari kisasszony Ó nagyságának szépen keret csókolat és illő hálálkodások között eltávoztak lelkökben vive ott örökre ápolandók egy szép estének a emlékté, melyen a kis Jézuskának kegyes szívű Főpapja a Megváltó születésével az emberiségre áradott áldások jelképezésére őket oly gazdagon megajándékozta. —

— **Zlamál Ágoston szerkesztő es tanártársunk f. h. 27-én,** a kolozsvári egyetemnél középiskolai tanári oklevelet nyert. — Fölösleges is megjegyezni, hogy mily őszintén gratulálunk.

— **A papnövelde karácsonyfája.** A helybeli papnövelde a keresztény családok kegyeletes szokását — karácsony estéjét — szintén igen kedvesen ünnepelte meg. Mint rendesen most is a szent-gyakorlatok előzték meg, melyeket Steinitzer Ede lelkiügazgató 3 napon keresztül a lelkiélet legszebb teteleiről emlékezdve példás buzgósággal vezetett. S miután minden lélekben megújult, midőn már a kis Jézus a szivekbe a legszebb ajándékot a lelki békét hozta, nem feledkezett meg az Előjáróság más karácsonyfáról sem. Kegyeletesen hozzájárult e ezélnak eléréséhez a keblbi papság, élén Ó Excellenciájával majd pénzbeli, majd könyvbéli ajándékokkal kedveskedvén sőt egy világi férfit is. Karácsony vigiliáján a nagyteremben hosszú asztalokra voltak kirakva különféle tárgyak, melyek tombola utján valának kisorsolandók, középett a karácsonyfá mézes-mázás bábakkal, diokkal és színes gyertyácskákkal. Este 6 órakor az Előjáróság Dr. Todor József Rector ur vezetése alatt megjelent a teremben, mire egy szép karácsonyi ének nyitotta meg a rövid ünnepélyt. Erre a Rector gyönyörű beszédet intézett a növendékekhez, a karácsony symbolikus jelentéséről, s fejtegetve, hogy az intézet is egy családot képez, majd a főducator mondott köszönetet az intéző köröknek, hogy ily szép örömeiket, szeretteket. Utóból egy ének accordjai hangzottak fel, melynek végeztével a tombola vette kezdetét jutatván mindenkinek egy o. é. forintot, könyveket és egyéb tárgyakat. Erre az ünnepély véget ért hálával eltelve mindenki a kegyes jötevők irányában.

— **Nyilvános köszönet.** Az emult karácsonyi örömnappok sokáig lesznek emlékeztetésekké reánk, növendékpapokra nézve. Emlékeztetésekké tevék pedig e napokat azon nemes-keblű egének, kik nagy lelki adományaik által számunkra egy kedves karácsonyestét varázsoltak. A buzgós pártfogók közül különösen ki kell emelnünk Nagyságos Patróvics Ferenc ömrnök urat, ki mint világi férfit mecenási bökésziséggel járult a karácsony örömeinek meghozására, tetemes összeget (60 frt.) ajánlván fel a Nagys Rector urnak a növendékek között saját belátása szerint való kiosztásra. Ezen szép és nemes tett, önmagában bírja dicséretét! Midőn tehát ezen valóban nem remélt és meglepő karácsonyi ajándékért szívünk legmélyebb köszönetét nyilváníttuk, egyszerismind kérjük a Mindenek Urát, hogy Patróvics Ferenc főmrnök urat s kedves családját: halmozza el áldásainak teljével. Isten bücsze! a Növendék papság.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: PAL ISTVAN.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PÁL ANTAL, STRAUBERT ÖDON, ZLAMÁL AGOST.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lyc. nyomdában Gyulafehérvárról.

